

ЕТНОГРАФСКИ МУЗЕЈ У БЕОГРАДУ
ETHNOGRAPHIC MUSEUM IN BELGRADE

ГОДИШЊИ САСТАНАК ICOM-овог КОМИТЕТА ЗА КОСТИМ

Етнографски музеј у Београду, Србија, 25. - 30. септембар 2011.

Апстракти радова учесника Конференције

Понедељак, 26. септембар 2011.

Мр Бојан Поповић
Народни музеј у Београду – Галерија фресака, Србија

Српски средњовековни костим

Средњи век је период када се сустичу, сукобљавају и спајају драпирани и бореални костим. На подручју културне размене византијског и западног костима настаје српски средњовековни костим. Једноставан крој хаљина, сличан кошуљама народне ношње, усложњава се увођењем комплексног кроја, при чему се костим обликује од делова текстила који се без знања кроја не би могли лако спојити. Струк је наглашен, доњи део хаљине широк, некада се уводи двоструки преклоп, висећи, церемонијални дуги рукави, а разрез се копча низом дугмади. Постава је често крзнена.

Хаљина дуга до тла право је и обавеза властеле у свечаним приликама, док је у другим околностима дужина хаљина варијала према моди, што се уочава на ношњи светих ратника. Крајем XIV и почетком XV века, сеже до половине бутина, те су видљиве *калце*, ногавице украшене појединачним геометријским орнаментима. Основни украс и одлика женског костима је оглавље које подразумева делимично или комплетно покривање косе белом свилом или мрежицом, као и златан венац или круну, уједно са наушницама или висећим украсима који падају са венца или круне. У другој половини XIV века коса је делимично видљива, откривају се руке и врат.

Боја и украс костима могли су носити инсигниолошке, амблемске или само украсне црте. Површина текстила прекривена карираним – крстастим обрасцем, украшаваће зооморфним и вегетагилним мотивима указује на различита значења хаљине као инсигније. Црвена је основна боја властеле, пурпурна од нијанси тамноплаве све до црвене одлика царског костима, док се друге боје уводе као алтернација, допуна, а некада и са посебним инсигниолошким значењем.

Др Мирјана Прошић-Дворнић
Нортвуд Универзитет Мидленд, Мичиген, Сједињене Америчке Државе

Поновни сусрет Истока и Запада: стварање националних костима на Балканским просторима у XIX веку

Живот на Балканском Полуострву увек је подразумевао живљење на раскршћу Истока и Запада. Мада то изгледа као изузетно повољна околност за културе у том подручју које инспирацију (подстицај) за сопствени развој могу да траже у обе, различите културне сфере, однос између њих је увек био веома сложен, често и конфликтан. У овом излагању однос Истока и Запада на Балкану посматран је из посебног угла: како су та два утицаја деловала један на други у процесу стварања националних костима, симбола нових идентитета у обновљеним нацијама-државама након дуге отоманске владавине. Промене које су уследиле биле су дубоке и свеобухватне. Одвијала се постепена транзиција од потчињеног ка независном статусу, од заосталог социо-економског система ка модернизованом, од традиционалног друштвеног система и односа полова ка либералнијим и индивидуалним облицима, од оријенталне естетике, вредносних система и погледа на свет, ка западним схватањима. Под тим околностима, национални костими, иницирани одозго, који су постојали у различитим формама, у градским и сеоским варијантама, одражавали су прекретницу у развоју тих друштава, која су још увек била укоренења у сопственим и оријенталним традицијама, и која су, настављајући да поштујући и/или стварајући традицију, тежила ка новом, модерном и европском начину одевања и живљења уопште. Излагање се заснива примарно на материјалима сакупљеним у Србији, али и на коришћењу података из других балканских друштава у циљу поређења и доношења уопштенијих закључака.

Проф. Чедомир Васић

Факултет ликовних уметности, Универзитет у Београду, Србија

Званична одела владара у Србији током XIX и XX века

Очекивање да званична владарска одећа представља државни суверенитет, национални идентитет, лични ауторитет и донекле спољнополитички афинитет, потврђује се на оделима владара у Србији током два бурна века њене новије историје. Од Војда Карађорђа који у доба Првог устанка и ратовања инсистира на народном оделу, али носи и руску униформу до кнеза Милоша који од мимикријског подчињавања у турској одећи стиже до првог српског владарског костима. Од Милошевих потомака који показују романтичну склоност ка оригиналном националном одевачу а у униформи врховног војног заповедника и различите стране утицаје до преобука по европској моди и посебних одела масовних интернационалних и струковних организација у новонасталој држави Југославији. После Другог светског рата, маршалске униформе и гламурозна одела светске политичке звезде Јосипа Броза Тита допринеле су специфичној изградњи његовог култа личности и учиниле гротескним његове наследнике. Владарска одела у Србији посматрана као говор историјских чињеница и обликованих предмета исказују динамику психолошких и друштвених односа времена, места, радње и личности које их носе.

Мр Катарина Митровић

Историјски музеј Србије, Београд, Србија

Луксузна одећа: Костим и политика репрезентације у Србији XIX века

Циљ овог рада је истраживање различитих форми луксузне одеће коришћене током XIX века и сложене улоге коју су скупа одећа и додаци играли у визуелној култури Србије. Истраживањем великог броја визуелних примера и литературних извора, анализирао сам различите начине на које је богато приказивање свог изгледа било повезано са знацима моћи, естетског укуса и поштовања и на које је интерпретирано у различитим културним традицијама. Као један од најочљивијих играча у приказивању тела, луксузна одећа је била веома важан фактор у изградњи личног идентитета, откривајући разлике у тадашњем схватању националности, цивилизације и родних улога.

Џуди Рудо
Британски музеј, Лондон, Велика Британија

Текстил и костими са Балкана у Британском музеју

Етнографске збирке из Европе у Британском музеју су мање познате него оне из других области, делимично и зато што је из Европе пристигло врло мало предмета пре 1970тих. Сем групе предмета које је донирала путница и антропологиња Едит Дарам 1914. године, врло мало је пристигло пре 1971. Те године је бугарска влада дала велику донацију од неких 350 предмета – костима и накита, домаћих текстилних, керамичких и металних предмета, музичких инструмената, разбоја, преслица итд. – и то је била основа за даља набављања. Од тада је набављено много предмета, а нарочито из дела југоисточне Европе познатог као Балкан (државе бивше Југославије, Бугарске, Албаније и северне Грчке) или од емиграната који су живели у Великој Британији, као што је српски песник, филозоф и револуционар Димитрије Митриновић, или од колекционара који су живели или радили у тим областима крајем шездесетих и почетком седамдесетих година XX века, а многи од њих су били чланови фолклорних група и имали су комплетне костиме, често са додатним накитом. После кратког прегледа других делова Европе како би се показао опсег материјала, овај осврт ће се концентрисати на Балкан у светлу тренутне изложбе Музеја: “Традиционални накит и одећа са Балкана” (21. јануар – 18. фебруар 2011. године).

Инез Брукс-Мајерс
Окландски музеј Калифорније, Сједињене Америчке Државе

Окландски музеј Калифорније, нека етнографска одећа

Ова PowerPoint презентација ће нагласити етнографске збирке из Окландског музеја Калифорније. Ове збирке су разноврсне; укључују много материјала везаног за калифорнијске Индијанце и артефакте многих културних група из пацифичког појаса. Од оснивања Окландског јавног музеја 1910. године, као претходника Историјског одељења Окландског музеја Калифорније, мисија те институције се променила. Последњих година смо се трудили да набавимо артефакте и приче које се односе на различите културне, етничке и расне групе људи који заједно чине популацију Калифорније. Приказаћу неке од ових артефаката, поделити неке од прича и објаснити на који начин се ови предмети односе на причу данашње Калифорније.

Ксенија Политоу
Музеј Бенаки, Атина, Грчка

Културе одевања између Истока и Запада. Случај додеканешких костима у Грчкој

Овај рад, који се заснива на избору костима из збирки Музеја Бенаки, покушаће да прецизира различите утицаје који су одредили форму додеканешких костима какви су били познати у XIX веку. Додеканез је група од дванаест већих и шест мањих острва која се налазе у југоисточном делу Грчке. Она представљају физичку раскрсницу између Истока и Запада, са једне стране због свог географског положаја, а са друге стране због историјске прошлости: Млеци и Ђеновљани су их окупирани у XIII веку, Малтешки ред витезова у XIV и XV веку, Османлије од 1522. до 1912. и на крају Италија од 1912. до краја Другог светског рата, када су интегрисани у Грчку. Даље, трговачке и морнарске активности становника су појачале ту “међуоријентацију” ове групе острва, што се такође одражава и у њиховој одевној култури. Женски костими са Додеканеза могу се поделити у две главне групе, зависно од комбинације и настанка одређених одевних предмета. У првој групи се као главни одевни предмет издваја сакупљена хаљина европског кроја, а у другој дугачак отворен капут пореклом са Истока.

Др Вики Л. Бергер & Ребека Акинс
ICOM Комитет за Костим, Финикс, Аризона, Сједињене Америчке Државе
Музејско друштво Аризоне, Финикс, Аризона, Сједињене Америчке Државе

Одевени за “Ноћ у Београду”: Костим Милана Јунчевића у Рударском и историјском музеју Бизбија, Бизби, Аризона, САД

Између 1952. и 1980. године, велика заједница Американаца српског порекла у Бизбију у Аризони прослављала је своје балканско наслеђе организовањем догађаја “Ноћ у Београду” на викенд Дана рада. Чланице *Женске групе* при Српској православној цркви Свети Стефан Немања (такође позната као *Српске сестре*) услуживале би стотине гостију на банкету макаронима са месом, сармом, печеном јагњетином, салатом, колачима и штрудлом од јабука. Многи гости би остали да играју и веселе се до један сат ујутру. Породица Јунчевић је здушно учествовала. Грегори М. Јунчевић (1946-2008) је, по речима његове мајке Дороти и њених пријатељица, на свечаностима носио традиционални српски костим свог деде Милана Јунчевића (1876-1955). Јунчевићев костим имао је пет делова: (1) црвену капу, на врху опшивену златном металном траком са знаком Николе Првог испод лука паралелних полукружних плетеница; (2) црвени преклопљени капут са рукавима, украшен металном златном траком; (3) црвени капутић са висећим рукавима, јако украшен златним метални тракама и кићанкама са перлицама; (4) пар плавих панталона турског кроја; и (5) дугачки пругасти платнени појас. Овај костим је Рударском и историјском музеју Бизбија 2010. године поклонила Грегоријева мајка, Дороти Јунчевић.

Андреас Зајм
Баденски национални музеј, Карлсруе, Немачка

Галичник: венчање као део националног и мигрантског идентитета

Галичник се налази на северозападу Македоније. Данас су сви становници мигрирали из економских разлога, али током једног викенда у јулу село је препуно, и то не само људи чији су корени у Галичнику. Долази још већи број посетилаца из свих делова Европе и других континената, који учествују у свадбеном фестивалу фолклорног карактера, а у центру пажње су јако украшени регионални костими. Обичаји и костими који су током историје везивани за венчања (током тридесетих година XX века мушки становници села већином су радили далеко од Галичника и враћали су се 12. јула да се венчају или да буду део сватова) данас су претворени у део националног идентитета младе Македоније, који је подржан од стране туризма, мањинске политике бивше Југославије и самих миграната из Галичника. Овај рад покушава да опише развој и могућности “Галичке свадбе” у блиској будућности.

Мр Ксенија Марковић & Ненад Радујевић
Модни студио CLICK, Београд

(Не)докучиво порекло инспирације савременог модног деловања

Ово предавање бавиће се идејом размене и утицаја који су деловали и делују на обликовање моде и модне сцене Србије. Како би се схватила сложеност модне еклектике овог поднебља, изабрани примери илустроваће различите видове те размене, као и различите начине на које културно наслеђе и етно (у најширем значењу те речи) постају потка дизајну.

Примери и илустарција овог предавања биће пројекти:

„Нарру Family“ Дејане Вучићевић - Одевање као део естетске стварности тренутка. Стилске промене као производ промена друштва и обратно.

Пројекат Зубун – Женски одевни предмет из народне ношење који пореклом и естетиком обједињује источно-азијске и византијске елементе и указује на константу једне заједнице као и слојевите акултурацијске процесе. Истовремено, овај пројекат је пример како етно наслеђе постаје инспирација модном стваралаштву.

Колекције различитих аутора са београдског Fashion week-а – Одабрана дела илустроваће постојање несумњиве потке наслеђа у раду аутора, раду који носећи информацију о прошлости учествује у изградњи савремене модне сцене.
(Сви наведени пројекти биће заступљени и на планираној изложби)

Уторак, 27. септембар 2011.

Ефрат Асаф-Шапира
Музеј Израела, Јерусалим, Израел

Одећа Јеврејки из Габеса у Тунису, локални и међународни сусрети

„Хајде да се обучемо као девојке из Габеса” изрека је која осликава репутацију овог региона о богатој, разнобојној одећи. Одећа и Јеврејки и Муслиманки укључивала је тканину умотану преко извезене блузе и причвршћене брошеве. Појас од вуненог конопа је истицао кукове, а глава је била покривена марамом испод шала, украшеном кићанкама и мотивима амајлија.

Иако је највећи део ове одеће локалног порекла, извезене блузе од памука и тила су настале у Европи.

У том контексту мој рад ће пратити сарадњу локалних Јевреја и Муслимана у стварању овог костима заједно са испреплетаним европским утицајима.

Весна Душковић
Етнографски музеј у Београду, Србија

Симболика невестинског оглавља у Србији

Марамница за венчања, невестина бројаница, била је најважнији предмет са неколико задатака које је извршавала симболиком боја и цветова као и употребом различитих материјала животињског, биљног и минералног порекла. Стварала је визуелну разлику између невесте и других учесника у ритуалу, и у исто време ју је штитила од злих духова и демона.

Употреба разноврсних украсних елемената на невестиној марамници у ствари осликава неко древно мишљење о одређеним деловима, тако да сваки поједини атрибут има своју улогу у ритуалу и магичној заштити невесте од урока и мађија, обезбеђујући јој богатство и плодност у предстојећем браку. Најчешће се појављују пауново перје, чуперци коњских репова, амајлије у облику крста, али и редови перлица и малих звона, која покретима и звуцима терају зле силе за које се сматра да утичу на невесту.

Мр Мирјана Менковић
Етнографски музеј у Београду, Србија

Занемарени Запад - измена традицијског образаца одевања у централно-балканском региону у првој половини XX века

Истраживачи културе одевања на балканском простору у другој половини XX века издвојили су значајне периоде промена и дефинисали основне факторе, узрочнике и токове у промени традицијског образаца одевања. Однос природних услова с једне стране и историјско-политичких процеса с друге, давао је тон брзини и начину на који ће се промене изводити. И поред мање-више добро дефинисаних узрочника промена у традицијском одевању, измена одевног образаца у централно-балканским областима, конкретно, на Косову и Метохији у првој половини XX века, привлачи пажњу због радикалних формално-естетских захвата. Одевни образац из периода између два светска рата чини се као да нема никаквих додирних тачака са сачуваним музејским колекцијама с краја XIX и почетка XX века. Ова чињеница је и основни разлог да се аутор осврне на учено стање.

Среда, 28. септембар 2011.

Ивон Брутин
Комон, Француска

Шта показује наша одећа?

Костим је огледало друштва и прати његове промене и техничке и економске трансформације. На светло дана износи идеолошке струје, контакте створене међу групама људи које су раније биле удаљене, као и трендове у моди. Сви ови елементи се комбинују да би обликовали нечији изглед.

Између речи које можемо рећи о њима и облика понашања који се изражавају, костим се односи на организоване системе, чији је начин инсталације и комуникације сличан јавним говорима. Свака особа у оквиру одређене друштвене групе је мање или више свесна тога, и користи тај језик са различитом умешношћу и успехом.

Ове системе комуникације ћемо проћи у светлу социјалне лингвистике као и етнологије. У ту сврху ћемо користити методе социолингвистике, који дају добар начин за проучавање костима унутар његовог друштвеног контекста, било да су то традиционална друштва која се сматрају стабилним или друштва у променама. Зато ћемо покушати да разјаснимо процес изражавања овим у бити визуелним језиком. Овај језик је универзалан, независно од групе људи, чак и када се синтакса и речник разликују, зависно од менталитета, климе, нивоа техника и материјала доступних за одевање.

Али одевање такође укључује и фризуре или тетоваже, и језик знакова на кожи није ништа мање сложен, ништа мање кодирани, ништа мање експлицитан него било који други.

Данас су у нашим друштвима знаци које костим шаље врло јасни, лако разумљиви припадницима других друштвених класа, и намерно се користе у политичке сврхе.

Николета Сирбу
Музеј румунских сељака, Букурешт, Румунија

Хаљина, јединственост у различитости

Ако су у прошлости одећа и начин на који је ношена представљали језик форми, декорација и укуса, што је био важан језик у етничком имиџу Румуније и шире, данас су остали само у сећањима. Као редак део структуре популарног костима, хаљина може да буде део и румунског популарног костима и румунских етничких костима (Цинцари, Немци, Мађари, Татари, Македонци, Турци и Липованци). Што се тиче материјала, кроја и украса, хаљина може да се сматра елементом по коме се разликујемо, али и који нас спаја – постоји заједништво у различитости. На овај начин хаљина постаје разлог и директан начин да жене покажу и озбиљност и додир елеганције (и код хаљина које се носе за време празника и код венчаница).

Др Весна Марјановић
Етнографски музеј у Београду, Србија

Комуникацијски аспект традиционалне ношње Банатских румуна и њена примена у савременом одевању

Рад је настао на основу припрема за предавање на Технолошком факултету у Зрењанину на Одсеку за технологију текстила и дизајн, у децембру 2010. године. Предавање је било део међународног научног скупа на тему *Савремено одевање инспирисано румунском народном ношњом*, приређеног поводом завршетка регионалног међународног пројекта прекограничне сарадње Републике Србије и Републике Румуније. Модна ревија студенских радова инспирисаних традиционалним одевањем Румуна у српском делу Баната потврдила је значај

појединих одевних предмета и орнамената и у савременом добу. Континуирана интеракција на симболичном плану у служби преношења традиционалних облика културе одевања доприноси увођењу потоњих генерација у познато, спољашње, јавно, али ствара и социјални простор за заједничко деловање.

Повратак неговању традиционалних вредности и реминисценција на прошла времена посредством посебних видова комуникације на симболичном плану, данас оживљава све видове традиционалне културе па и културе одевања уз снажну подршку изналажења нових простора за њену примену у савременом друштву. Елементи традиционалног одевања Румуна налазе свој пут у моди савременог доба.

Ан Кјелберг

Народни музеј уметности, архитектуре и дизајна, Осло, Норвешка

Олеана. Норвешко плетиво са међународним успехом

Овај рад се базира на норвешкој фабрици плетених предмета Олеана и њеним производима. Олеана је основана 1992. године, у време када је већина норвешких фабрика плетених предмета престала са производњом, али је она успела не само да опстане него и да процвета. Анализираћемо разлоге због којих је ова фабрика постала успешна. Један од најважнијих фактора био је тај што је дизајн Олеаниних колекција био поверен модној дизајнерки Солвиг Хисдал. Она своју инспирацију не црпи само из норвешких извора него и из маварског дизајна у Шпанији, старих мозаика Истанбула и текстилних мотива дуж Пута свиле. Док су почеци дизајна фабрике Олеана били скијашки џемпери са традиционалним геометријским мотивима, Солвиг Хисдал је дизајнирала јакне са бројним цветним мотивима. На тај начин била је у складу са међународним дизајнерима који су у исто време почели да се удаљавају од тада доминантног минимализма и усудили се да користе цвеће и да причају о лепоти. Данас Олеана не производи само плетене предмете него и сукње, капуте, појасеве итд. начињене од плетених материјала. На тај начин муштерије у Норвешкој и другим земљама могу да купе читав стил одевања. Шта ће се десити када Солвиг Хисдал оде у пензију? Управа фабрике Олена би требало то да се запита.

Четвртак, 29. септембар 2011.

Др Бернар Берто

Музеј Фурвијер, Лион, Француска

Папска црвена боја - византијско наслеђе

Примат црвене боје установљен је знатно пре римске цивилизације и изгледа да вуче корене из праисторије. Црвена боја је веома значајна у доба Источног Римског царства. Цар је писао и потписивао документа црвеним мастилом. Убрзо затим, та боја је загосподарила царском гардеробом, а византијски цар и његова породица називани су Порфиригенима. Црвену боју, царску привилегију, узимају папе већ од раног хришћанства да би учврстили ауторитет римског црквеног поглаварства. На почетку то је био само плашт, а потом и обућа и капа.

Јоханес Пич

Национални музеј Баварске, Минхен, Немачка

Robes à la Polonoise, à la Turque, à la Circassienne: источни утицаји на француску моду крајем XVIII века

Током последњих година Старог реда (*Ancien Régime*), утицаји са Истока продрли су у свет француске моде, што је приметно у називима хаљина модерних у то доба: *robe à la Polonoise*, à

la Turque, à la Circassienne итд. Али како су ти одевни предмети изгледали? На овом предавању ћемо покушати да дамо неке дефиниције типова женске одеће крајем XVIII века.

Александра Ким

Историјске краљевске палате, Лондон, Велика Британија

Еlegantно и егзотично – индијски утицаји на модерно одевање у Британији у периоду 1770-1830

Крајем XVIII и почетком XIX века, тканине из Индије и са Истока постале су веома модерне у Британији и користиле су се и за дневне и за вечерње хаљине.

Овај кратак рад истражује ту популарност концентришући се на једну хаљину у Збирци краљевске церемонијалне одеће у Кенсингтонској палати: дворску хаљину из 1820-тих година коју је носила Леди Бјут. Њене богате боје сличне драгуљима и назнака егзотичности јасно говоре о привлачности индијског текстила на британском тржишту, и на тај начин много откривају и о економским, друштвеним и културним односима између две земље.

Џилијан Ли

Музеј текстила и костима Шангхај, Универзитет Донгхуа, Кина

Интеграција културе костима између Истока и Запада у Кини: крај XIX и почетак XX века

У историји кинеског костима, крај XIX и почетак XX века представљају посебан период у ком су се одиграле најсложеније промене. Последња царска влада (династија Ђинг) је пропала и развијало се ново друштво. Код одевања је измењен, унесени су западни стилови и технике и помешани са традиционалним кинеским костимима. Јавила су се нова правила и историја кинеских костима кретала се ка модерним стиловима.

Меј Куен Чанг

Национални одбор за наслеђе / Национални музеј Сингапура

Утицај западне моде на одећу жена у Сингапуру од 1950-тих до 1970-тих

Овај рад настоји да истражи утицај западне моде на одећу жена у Сингапуру после Другог светског рата, у контексту друштвених, економских и политичких промена нације. Током педесетих година XX века, Влада је почела да подстиче нагли развој и индустријализацију и на тај начин се невероватно повећао број жена као радне снаге. Жене више нису биле ограничене на традиционалне улоге домаћица него су уместо тога имале радно место и каријеру. Такође су почеле да уживају политичка права као што су право гласа и право на образовање, а било је и много других промена. Овај одмак у идентитету и све већој улози у друштву имао је утицаја и на промену костима код сингапурских жена. Једна од најважнијих модних промена примећених у овом периоду био је утицај уско припијених одевних предмета популаризованих на Западу. Не само да су Сингапурке прихватиле западне хаљине са зољиним струком, него је припијена силуета ушла и међу традиционалне одевне предмете као што су *чеонгсам* (*cheongsam*), *саронг кебаја* (*sarong keba*) и *сару* (*sari*). Занимљиво је да су жене у Сингапуру истраживале своју креативност као кориснице моде преузимањем елемената за које су сматрале да су важни за њихове нове улоге. Као последица тога, многи традиционални одевни предмети су добили обновљен изглед, који се сматра модерним у Сингапуру који се брзо развија. Овај рад пружа примере из колекције одевних предмета Националног музеја Сингапура и његове Модне галерије.

Тина Чаниалаки

Музеј грчке народне уметности, Атина, Грчка

Урбана традиција: повратак грчке народне уметности у Грчкој током 1960-тих и

поновна употреба традиционалних врста текстила код нове одеће. Прелиминарно истраживање

Крајем шездесетих па све до касних седамдесетих година XX века међу урбаном популацијом великих градова Грчке јавио се један модни феномен. Младе жене су се заинтересовале за традиционалну грчку уметност, не само у уметничке и украсне сврхе, него и у вези одевања. Жене су овом феномену пришле на три различита начина:

- Креирање нових врста одеће и модних додатака под утицајем традиционалних форми и мотива
  - Употреба аутентичних традиционалних предмета као дела костима
  - Поновна употреба предмета или делова исечених из старих предмета и пришивених на нове.
- У овом раду ћемо се трудити да прикажемо
- шта је подстакло жене ка овом тренду унутар урбаног окружења
  - какав је социјални профил жена које су пратиле тренд
  - које су технике прихваћене у креирању предмета, нових или рециклираних.

Овај рад ће покушати да открије да ли је овај тренд био регионални израз моде која се догодила у оквиру међународног контекста или је то био став на који је утицала друштвена и политичка ситуација у Грчкој тог времена. Ово истраживање је засновано на интервјуима, на предметима сачуваним у музејима или приватним збиркама и на женским часописима тог периода.

**Памела Индер Бојлан
Лестер, Велика Британија**

Ко је била Мари Шилд?

Мари Шилд, “уметница у моделирању папира” и њен партнер (муж?) Семјуел Милер су (највероватније 1873. године) у Ковент Гардену у Лондону основали радњу која је кројаче модерне одеће и позоришне аматере снабдевала посебно направљеним папирним украсима (“исеченим по клијентовим мерама” ако је тако захтевано) као и свим врстама патентираних материјала који су кројачима могли да буду потребни (траке за мерење, затварачи за џепове непробојни за џепароше, рана врста чичак-траке, избељивач косе “Кисеоникова вода” итд.). Били су посредници за неколико произвођача машина за шивење и организовали су такмичења. Такође су издавали на десетине модних часописа, каталога, приручника за шивење одеће и (пар) куvara. Једну подружницу су основали и у Мелбурну у Аустралији. Фирма је преживела до 1940. године када се о њој старала ћерка Семјуела Милера. Ипак, и поред тога што су створили нешто што је право царство у својој струци (судећи по броју публикација које су опстале до данас) релативно су непознати. “Мари Шилд” је био псеудоним и можемо само да нагађамо ко је она у ствари била.

**Џун Свон
Нортхемптон, Велика Британија**

Како су мушке чизме постале дечије ципеле, 1842

Овај текст се базира на хумористичком чланку са тужним крајем у Омнибусу Џорџа Круикшенка. Углађени господин је провео један радостан дан приказујући свој чисти, сјајни нови пар платнених чизама, али су му их украли током ноћи. Недуго затим видео их је у кафани на особи са неуглађено постављеним листовима на ногама, пратио до собе за билијар и у гађењу настојао да на то заборави. Скоро три месеца касније поново их је видео, сада са малом напуклином и само једном преосталом кићанком. И тако се то настављало: добиле су гвоздени врх, лоше направљену кићанку, отишле су у затвор и у залагаоницу, возиле се у таксију (потрошио је јако много новца пратећи их), користили су их као оружје што их је додатно покварило, променили су им ђонове и поново су их продали, дали су им нови предњи део па су постале једноделне, исекли су их да направе ципеле, па онда папуче, и на крају су остали само ђонове, које су продали сиромашу који је имао много деце и морао је сам да им прави ципеле. Већ много година наглашавам да морамо да будемо свесни преправки на ципелама, исто као

што то очекујемо на хаљинама. То би требало да нам помогне да препознамо промене на старим изношеним ципелама у нашим збиркама, и да видимо њихов значај у илустровању сиромашне али штедљиве прошлости.

**Др Карин Тенисен
Крефелд, Немачка**

Култура одевања у Источној Немачкој у периоду 1945-1989

Баш као што данас многи људи воле да возе мали источнонемачки ауто трабант, још можете да купите и “DDR-моду”: одећу направљену од посебних материјала као што су дедерон и “Боксер” фармерке. У Источном Берлину постојала је живописна сцена са малим бутицима, модним институтом и модним часописима као што су *Прамо* и *Сибил*. Које су биле разлике између мода Источне и Западне Немачке?

Петак, 30. септембар 2011.

**Хелен Маргарет Волтер
Музеј Викторије и Алберта, Лондон, Велика Британија**

Поставити разлике на позорницу: Оријентализација “Отела” у касновикторијанском позоришту

Пошто се представа заснива на тематици међурасног брака и убиства супруге, постављање представе *Отело* на сцену често је изазивало контроверзе. То нигде није било тако изражено као у викторијанској Британији, где је беснела дебата о расном статусу Отела и релативној вероватноћи да је био субсахарски црнац или северноафрички Мавар. Ова критичка дебата се одразила и у врло посебној промени коју видимо у костимима Отела. Од црнца обученог у свакодневну одећу и млетачку униформу, Отело је постао оријентални племић, “предивни емир”. Користећи критике, слике и костиме из збирки Музеја Викторије и Алберта, овај рад реконструира и истражује костиме које је Отело носио на позорницама касновикторијанског Лондона. Одевени у “хаље оријенталне величанствености”, глумци као што су Хенри Ирвин, Едвин Бут и Херберт Бирбом Три покушали су да Отела прикажу својој публици као племенитог Мавра. Њихове мотивације, утицаји и дизајни, као и начин на који су приказивали западно схватање оријенталне културе, тема су овог рада.

**Џин Л. Друздоу
Музеј Кент Стејт Универзитета, Кент, Охајо, Сједињене Америчке Државе**

Претварање Краљице Нила у Краљицу Холивуда: Мода и позоришна интерпретација Истока

Током XX века било је пет филмских приказа Клеопатре, као и небројено позоришних представа. Свака је Краљицу Нила приказала кроз моду карактеристичну за време производње, и свака је тврдила да је „аутентична“. Ова презентација ће истраживати утицаје дизајна у свакој интерпретацији.